

POLAND

POLAND

KITOBLARNING IJTIMOIIY PLATFORMASI**Xursandova Farangiz Baxrom qizi**

Andijon Mashinasozlik Instituti I.B va K.T fakulteti

Axborot tizimlari va texnologiyalari yo'nalishi 4-kurs talabasi

Email:xursandovafarangiz19@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14507627>

Annotatsiya: Bugungi kunda kitobxonlar o'rtasida bilim va tajriba almashish uchun ixtisoslashgan ijtimoiy platformalar katta ommaviylik kasb etmoqda. Ushbu platformalar kitob o'qishni targ'ib qilish, o'qilgan asarlar bo'yicha muhokamalar olib borish va yangi asarlarni kashf qilish imkoniyatini taqdim etadi. Mazkur maqola bunday platformalarning o'ziga xos xususiyatlari, ular kitobxonlik madaniyatiga keltirgan ijobiy o'zgarishlar hamda o'qish jarayonini soddalashtirishdagi roli haqida qisqacha ma'lumot beradi.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiyalar, ijtimoiy platformalar, shaxsiy kutubxona, foydalanuvchi, mobil ilova, kitobxonlar.

Abstract: Today, specialized social platforms for exchanging knowledge and experience among readers are gaining great popularity. These platforms provide an opportunity to promote reading, discuss works read, and discover new works. This article provides a brief overview of the specific features of such platforms, the positive changes they have brought to the reading culture, and their role in simplifying the reading process.

Keywords: Digital technologies, social platforms, personal library, user, mobile application, readers.

Аннотация: Сегодня набирают популярность специализированные социальные платформы для обмена знаниями и опытом среди читателей. Эти платформы дают возможность продвигать чтение, обсуждать прочитанные произведения и открывать для себя новые произведения. В этой статье представлен краткий обзор уникальных особенностей таких платформ, положительных изменений, которые они привнесли в культуру чтения, и их роли в упрощении процесса чтения.

Ключевые слова: Цифровые технологии, социальные платформы, личная библиотека, пользователь, мобильное приложение, читатели.

Raqamli texnologiyalar hayotimizning har bir jabhasiga kirib kelar ekan, kitobxonlik madaniyati ham bu o'zgarishlardan chetda qolmayapti. Bugungi kunda kitobsevarlar o'z o'qigan asarlarini muhokama qilish, yangi kitoblar kashf etish va turli kitobxonlar bilan muloqotda bo'lish uchun zamonaviy ijtimoiy

POLAND

POLAND

platformalarga ehtiyoj sezmoqda. Shu nuqtai nazardan, kitoblar uchun maxsus ijtimoiy platforma yaratish g'oyasi katta ahamiyatga ega.

Platformaning Asosiy Maqsadi

Bunday platforma kitob o'qishni sevuvchilar uchun birlashuv nuqtasi bo'lib xizmat qiladi. Uning asosiy maqsadlari quyidagilar bo'lishi mumkin:

1. Kitobxonlar hamjamiyati yaratish: Turli mamlakatlardan va madaniyatlardan bo'lgan kitobxonlarni birlashtirish.
2. Tizimi: Foydalanuvchilarning qiziqishlari asosida yangi kitoblarni tavsiya etish.
3. Muhokama va baholash: O'qilgan kitoblar bo'yicha fikr almashish va ularga baho berish imkoniyatini taqdim etish.
4. Tadbirlar tashkil qilish: Kitob klublari, vebinarlar va mualliflar bilan uchrashuvlarni tashkil etish orqali kitobxonlikni targ'ib qilish.

Platformaning Texnik Tuzilishi

Platformaning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun texnik jihatlari ham yaxshi o'ylangan bo'lishi kerak. Quyida platformaning asosiy komponentlari keltirilgan:

1. Foydalanuvchi profillari:
 - Har bir foydalanuvchi o'zining shaxsiy kutubxonasini yaratishi va o'qigan kitoblarini ro'yxatga olishi mumkin.
 - Profilga sharhlar, baholar va o'qish tarixini qo'shish imkoniyati.
2. Raqamli kutubxona:
 - Foydalanuvchilarga sevimli janr va mualliflarga asoslangan holda kitoblarni qidirish imkoniyati.
 - Elektron kitoblarga kirish yoki ularni sotib olish havolalari.
3. Forum va guruhlar:
 - Muayyan mavzular yoki janrlar bo'yicha muhokama guruhlarini tashkil etish.
 - Mualliflar bilan to'g'ridan-to'g'ridan aloqalar o'rnatish imkoniyati.
4. Reyting va sharh tizimi:
 - Foydalanuvchilar kitoblarga baho berishi va fikr bildirish orqali boshqa kitobxonlarga yo'l-yo'riq ko'rsatishi mumkin.
5. Mobil ilova:
 - Platformani istalgan joyda qulay foydalanish uchun mobil ilova shaklida taklif qilish.

Moliyalashtirish va Monitizatsiya

Platformaning moliyaviy barqarorligini ta'minlash uchun quyidagi strategiyalarni qo'llash mumkin:

POLAND

POLAND

1. Obuna tizimi: Premium a'zolarga qo'shimcha funksiyalar taqdim etish.
2. Reklama: Platformada kitob do'konlari va nashriyotlarning reklamalari joylashtirish.
3. Hamkorlik dasturlari: Elektron kitoblarni sotish yoki ijaraga berish orqali daromad olish.

Platformaning Ijtimoiy Ahamiyati

Bunday loyiha nafaqat kitobxonlarni birlashtiradi, balki jamiyatda o'qish madaniyatini rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi. Kitob o'qishga bo'lgan qiziqishni oshirish, yosh avlodni sifatli adabiyot bilan tanishtirish va kitobxonlikni hayot tarzi sifatida targ'ib qilish ushbu platformaning asosiy ijtimoiy vazifalari hisoblanadi.

Kitoblarning ijtimoiy platformasi g'oyasini chuqurroq va rivojlantirish uchun foydalanish va qo'shimcha ma'lumotlarga e'tibor qaratish mumkin: ---
1. Dunyo miqyosida misollar mavjud Kitoblarga oid ijtimoiy platformalarning bir qancha namunalari mavjud. Ularning yordam dasturida muhim ilhom manbai bo'lishi mumkin. - **Godreads**: Eng mashhur kitoblar ijtimoiy tarmog'i bo'lib, o'z-o'zidan foydalanish, yangi kitoblarni kashf qilish va muhokama qilish uchun ega. Amazon tomonidan olingan bu platforma ayniqsa o'zining foydalanuvchilarga mos tavsiyalar tizimi bilan mashhur.

Platformaning Asosiy Imkoniyatlari

•**Shaxsiylashtirilgan Tavsiyalar** Sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili yordamida foydalanuvchilarning o'qish odatlarini kuzatib borish va ularga mos keladigan kitoblarni tavsiya qilish. Masalan, foydalanuvchi ilgari asosan tarixiy romanlarni o'qigan bo'lsa, unga shu janrda mashhur va yangi kitoblar tavsiya etiladi.

•**Interfaol Hamjamiyat** Foydalanuvchilar o'zlari o'qigan kitoblar haqida sharh yozish, fikr bildirish va baho qo'yish imkoniga ega bo'ladi. Bundan tashqari, foydalanuvchilar kitob mavzusida forumlar yoki guruhlar tashkil etishi mumkin.

•**Gamifikatsiya Elementlari** O'qish jarayonini qiziqarli qilish uchun o'yin elementlarini qo'shish. Masalan, foydalanuvchilar o'qilgan kitoblari uchun ball yig'ishi va "Yilning Eng Yaxshi Kitobxoni" kabi mukofotlarga ega bo'lishi mumkin.

•**Raqamli Kitoblar Kutubxonasi** Elektron va audiokitoblarni sotib olish yoki o'qish uchun qulay kutubxona yaratish. Bu xizmat foydalanuvchilarga vaqt va joydan qat'iy nazar kitoblardan bahramand bo'lish imkonini beradi.

POLAND

POLAND

•**Kitob Mualliflari Uchun Platforma** Mualliflar o'z asarlarini targ'ib qilish, o'quvchilardan fikr-mulohaza olish va adabiy tanlovlarda qatnashish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Texnologik Asos va Xavfsizlik

Platforma zamonaviy texnologiyalar asosida qurilishi kerak. Quyidagi jihatlarga e'tibor qaratish lozim:

•**Ma'lumotlarni Tahlil Qilish:** Foydalanuvchi qiziqishlarini o'rganish va ularga mos xizmatlarni taklif qilish uchun ma'lumotlar tahlili tizimini joriy etish.

•**Maxfiylik va Xavfsizlik:** Foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish va maxfiylik siyosatini qat'iy amal qilish.

•**Bulutli Texnologiyalar:** Kutubxonani boshqarish va ma'lumotlarni xavfsiz saqlash uchun bulutli xizmatlardan foydalanish.

Xulosa

Kitoblar uchun ijtimoiy platforma nafaqat adabiy muhitni rivojlantirish, balki insonlar o'rtasida madaniy aloqalarni mustahkamlash uchun ham samarali vosita bo'lishi mumkin. Bunday loyiha texnologiya va adabiyotning uyg'unlashuvi natijasida yuzaga keladi va kitobxonlik madaniyatining yangi bosqichiga yo'l ochadi. Agar bu g'oya to'g'ri rejalashtirilib amalga oshirilsa, uning foydasi nafaqat kitobxonlar, balki jamiyatning barcha qatlamlariga sezilarli bo'ladi

Adabiyotlar:

1. Tursunov, S. (2020). Raqamli ijtimoiy platformalar va ularning o'zbek jamiyatiga ta'siri. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. Rahimov, I. (2019). Ijtimoiy media va raqamli kutubxonalar. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
3. Aminov, M. (2021). O'zbek tilidagi raqamli platformalarda kitoblarni o'rganish: Hozirgi holat va istiqbollar.
4. Shamsiev, A. (2022). Kitoblarni baham ko'rish: Ijtimoiy tarmoqlarda o'zbek kitoblarining ommalashuvi.
5. Sodiqov, Z. (2020). Ijtimoiy platformalarning adabiyot sohasidagi roli: O'zbekistonda raqamli kutubxonalar va jamoalari